

Komentarz

1. Prawo oświatowe

z 14 grudnia 2016 r. (Dz.U. 2017 poz. 59 ze zm.)

(zm.: Dz.U. 2017 poz. 949)

Oświata w Rzeczypospolitej Polskiej stanowi wspólne dobro całego społeczeństwa; kieruje się zasadami zawartymi w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, a także wskazaniem zawartymi w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, Międzynarodowym Pakcie Praw Obywatelskich i Politycznych oraz Konwencji o Prawach Dziecka. Nauczanie i wychowanie – respektując chrześcijański system wartości – za podstawę przyjmuje uniwersalne zasady etyki. Kształcenie i wychowanie służy rozwijaniu u młodzieży poczucia odpowiedzialności, miłości Ojczyzny oraz poszanowania dla polskiego dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym otwarciu się na wartości kultur Europy i świata. Szkoła winna zapewnić każdemu uczniowi warunki niezbędne do jego rozwoju, przygotować go do wypełniania obowiązków rodzinnych i obywatelskich w oparciu o zasady solidarności, demokracji, tolerancji, sprawiedliwości i wolności.

Spis treści

	Art.
Rozdział 1. Przepisy ogólne	1–30
Rozdział 2. Wychowanie przedszkolne, obowiązek szkolny i obowiązek nauki	31–42
Rozdział 3. Zarządzanie szkołami i placówkami publicznymi	43–74
Rozdział 4. Społeczne organy w systemie oświaty	75–87
Rozdział 5. Organizacja kształcenia, wychowania i opieki w szkołach i placówkach publicznych	88–129
Rozdział 6. Przyjmowanie do publicznych przedszkoli, publicznych innych form wychowania przedszkolnego, publicznych szkół i publicznych placówek	130–164
Rozdział 7. Kształcenie osób przybywających z zagranicy	165–167
Rozdział 8. Szkoły i placówki niepubliczne	168–182
Rozdział 9. Placówki doskonalenia nauczycieli	183–189

Rozdział 1. Przepisy ogólne

Art. 1. [Założenia systemu oświaty]

System oświaty zapewnia w szczególności:

- 1) realizację prawa każdego obywatela Rzeczypospolitej Polskiej do kształcenia się oraz prawa dzieci i młodzieży do wychowania i opieki, odpowiednich do wieku i osiągniętego rozwoju;
- 2) wspomaganie przez szkołę wychowawczej roli rodziny;
- 3) wychowanie rozumiane jako wspieranie dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki problemów dzieci i młodzieży;
- 4) możliwość zakładania i prowadzenia szkół i placówek przez różne podmioty;
- 5) dostosowanie treści, metod i organizacji nauczania do możliwości psychofizycznych uczniów, a także możliwość korzystania z pomocy psychologiczno-pedagogicznej i specjalnych form pracy dydaktycznej;
- 6) możliwość pobierania nauki we wszystkich typach szkół przez dzieci i młodzież niepełnosprawną, niedostosowaną społecznie i zagrożoną niedostosowaniem społecznym, zgodnie z indywidualnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz predyspozycjami;
- 7) opiekę nad uczniami niepełnosprawnymi przez umożliwianie realizowania zindywidualizowanego procesu kształcenia, form i programów nauczania oraz zajęć rewalidacyjnych;
- 8) opiekę nad uczniami szczególnie uzdolnionymi poprzez umożliwianie realizowania indywidualnych programów nauczania oraz ukończenia szkoły każdego typu w skróconym czasie;
- 9) upowszechnianie dostępu do szkół, których ukończenie umożliwia dalsze kształcenie w szkołach wyższych;
- 10) możliwość uzupełniania przez osoby dorosłe wykształcenia ogólnego, zdobywania lub zmiany kwalifikacji zawodowych i specjalistycznych;
- 11) zmniejszanie różnic w warunkach kształcenia, wychowania i opieki między poszczególnymi regionami kraju, a zwłaszcza ośrodkami wielkomijskimi i wiejskimi;

- 12) kształtowanie u uczniów postaw prospołecznych, w tym poprzez możliwość udziału w działaniach z zakresu wolontariatu, sprzyjających aktywnemu uczestnictwu uczniów w życiu społecznym;
- 13) upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży wiedzy i umiejętności niezbędnych do aktywnego uczestnictwa w kulturze i sztuce narodowej i światowej;
- 14) utrzymywanie bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki w szkołach i placówkach;
- 15) upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży wiedzy o zasadach zrównoważonego rozwoju oraz kształtowanie postaw sprzyjających jego wdrażaniu w skali lokalnej, krajowej i globalnej;
- 16) opiekę uczniom pozostającym w trudnej sytuacji materialnej i życiowej;
- 17) dostosowywanie kierunków i treści kształcenia do wymogów rynku pracy;
- 18) kształtowanie u uczniów postaw przedsiębiorczości i kreatywności sprzyjających aktywnemu uczestnictwu w życiu gospodarczym, w tym poprzez stosowanie w procesie kształcenia innowacyjnych rozwiązań programowych, organizacyjnych lub metodycznych;
- 19) przygotowywanie uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia;
- 20) warunki do rozwoju zainteresowań i uzdolnień uczniów przez organizowanie zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych oraz kształtowanie aktywności społecznej i umiejętności spędzania czasu wolnego;
- 21) upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży wiedzy o bezpieczeństwie oraz kształtowanie właściwych postaw wobec zagrożeń, w tym związanych z korzystaniem z technologii informacyjno-komunikacyjnych, i sytuacji nadzwyczajnych;
- 22) kształtowanie u uczniów umiejętności sprawnego posługiwania się technologiami informacyjno-komunikacyjnymi;
- 23) wspomaganie nauczania języka polskiego i w języku polskim wśród Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą oraz dzieci pracowników migrujących.

Spis treści

	Nb
1. Cele realizowane przez system oświaty	1
2. Prawo do kształcenia się oraz prawa dzieci i młodzieży do wychowania i opieki	2
3. Wspomaganie przez szkołę wychowawczej roli rodziny . .	3
4. Możliwość zakładania i prowadzenia szkół i placówek przez różne podmioty	4
5. Dostosowanie treści, metod i organizacji nauczania do możliwości psychofizycznych uczniów	5
6. Opieka nad uczniami szczególnie uzdolnionymi	6
7. Upowszechnianie dostępu do szkół, których ukończenie umożliwia dalsze kształcenie w szkołach wyższych	7
8. Możliwość uzupełniania przez osoby dorosłe wykształce- nia ogólnego, zdobywania lub zmiany kwalifikacji zawo- dowych i specjalistycznych	8
9. Zmniejszanie różnic w warunkach kształcenia, wychowa- nia i opieki	9
10. Kształtowanie u uczniów postaw prospołecznych	10
11. Upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży wiedzy i umie- jętności niezbędnych do aktywnego uczestnictwa w kultu- rze i sztuce narodowej i światowej	11
12. Utrzymywanie bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki w szkołach i placówkach	12
13. Upowszechnianie wiedzy o zasadach zrównoważonego rozwoju oraz kształtowanie postaw sprzyjających jego wdrażaniu – odesłanie	13
14. Opieka nad uczniami pozostającymi w trudnej sytuacji materialnej i życiowej	14
15. Art. 1 pkt 17–19 PrOświat	15
16. Stwarzanie warunków do rozwoju zainteresowań i uzdol- nień uczniów	16
17. Art. 1 pkt 21 PrOświat	17
18. Kształtowanie u uczniów umiejętności sprawnego posłu- giwania się technologiami informacyjno-komunikacyjnymi	18
19. Art. 1 pkt 23	19

- 1 1. Cele realizowane przez system oświaty.** Artykuł 1 stanowi deklarację ustawodawcy w przedmiocie tego, jakie cele powinny być realizowane przez system oświaty. Zawarty w komentowanym przepisie termin „w szczególności” przesądza, iż przedstawiony przez ustawodawcę katalog jest otwarty. Należy zatem twierdzić, że zawiera on jedynie przykładowe i możliwe do dalszego uzupełniania cele.

2. Prawo do kształcenia się oraz prawa dzieci i młodzieży do wychowania i opieki. Przechodząc do pkt 1 komentowanego artykułu, ustawodawca zapewnia realizację prawa każdego obywatela Rzeczypospolitej Polskiej do kształcenia się oraz prawa dzieci i młodzieży do wychowania i opieki, odpowiednich do wieku i osiągniętego rozwoju. Taka formuła przepisu sugeruje przyznanie przedmiotowych praw jedynie obywatelom RP. Trzeba jednak zwrócić uwagę, że bogate orzecznictwo wręcz potwierdza konieczność rozciągnięcia ustawy na obywateli innych państw, choćby z racji ich przebywania na terytorium RP. Wypowiadający się w tej kwestii NSA stwierdził, że: „nie można podzielić poglądu, iż powołana wyżej ustawa o systemie oświaty ma zastosowanie wprost tylko do obywateli polskich”. NSA przywołuje kolejno dalsze przepisy ustawy, w których jest mowa o prawach dzieci i młodzieży do wychowania i opieki, odpowiednich do wieku i osiągniętego rozwoju, bez zastrzeżenia, że chodzi o dzieci i młodzież – obywateli RP (wyr. NSA z 1.7.2008 r., II GSK 214/08, Legalis). Problematyka odpowiedniego wieku i rozwoju została omówiona w przepisach ustawy w dalszej jej części.

3. Wspomaganie przez szkołę wychowawczej roli rodziny. Problematyka wspomagania przez szkołę wychowawczej roli rodziny została rozwinięta w ust 2 komentowanego artykułu. Ustawodawca stanął na stanowisku dominującej roli rodziny w kwestii wychowania dziecka. Rola szkoły ma wobec tego charakter jedynie pomocniczy. Jednocześnie do ustawy wprowadzono wyjaśnienie terminu „**wychowanie**”, który rozumiany jest jako wspieranie dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki problemów dzieci i młodzieży.

4. Możliwość zakładania i prowadzenia szkół i placówek przez różne podmioty. Przepis art. 1 pkt 4 co do możliwości zakładania i prowadzenia szkół i placówek przez różne podmioty jest rozwinięciem konstytucyjnej zasady, zawartej w art. 70 Konstytucji RP. Rozwinięcie ustawowe ma z kolei miejsce w art. 8 PrOświat.

5. Dostosowanie treści, metod i organizacji nauczania do możliwości psychofizycznych uczniów. Zagadnienie dostosowania treści, metod i organizacji nauczania do możliwości psychofizycznych uczniów, a także możliwości korzystania z pomocy psychologiczno-pedagogicznej i specjalnych form pracy dydaktycznej ma swoje

rozwinięcie w art. 1 pkt 6 i 7, w którym ustawodawca zapewnia możliwość pobierania nauki we wszystkich typach szkół przez dzieci i młodzież niepełnosprawną, niedostosowaną społecznie i zagrożoną niedostosowaniem społecznym, zgodnie z indywidualnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz predyspozycjami, jak również opiekę nad uczniami niepełnosprawnymi przez umożliwianie realizowania zindywidualizowanego procesu kształcenia, form i programów nauczania oraz zajęć rewalidacyjnych.

6 6. Opieka nad uczniami szczególnie uzdolnionymi. Kolejnym zagadnieniem, zawartym w komentowanym artykule, jest problematyka opieki nad uczniami szczególnie uzdolnionymi poprzez umożliwianie realizowania indywidualnych programów nauczania oraz ukończenia szkoły każdego typu w skróconym czasie. Ustawa nie wyjaśnia terminu „uczeń szczególnie uzdolniony”. W rozumieniu psychologicznym uczeń zdolny to taki, który ma wysoki iloraz inteligencji, duże osiągnięcia oraz wysokie zdolności twórcze na różnych płaszczynach życia. Należy więc przyjąć, że „szczególne uzdolnienie” zakłada jeszcze wyższe predyspozycje ucznia. Niewątpliwym minusem komentowanego pkt 8 jest jego lapidarność, bowiem uczniowi szczególnie uzdolnionemu oferuje się jedynie indywidualny program nauczania i możliwość ukończenia szkoły w czasie krótszym niż rówieśnicy. Należy jednak zwrócić uwagę na powiązanie ostatniej części zdania pkt 8 z pkt 9. Chodzi o upowszechnianie dostępu do szkół, których ukończenie umożliwia dalsze kształcenie w szkołach wyższych. Należy bowiem założyć, że możliwość szybszego ukończenia szkoły przez ucznia szczególnie uzdolnionego ma głównie na celu umożliwienie mu dalszego kształcenia w szkole wyższej, zgodnie z jego zainteresowaniami.

7 7. Upowszechnianie dostępu do szkół, których ukończenie umożliwia dalsze kształcenie w szkołach wyższych. Komentując kwestię zapewnienia przez system oświaty upowszechniania dostępu do szkół, których ukończenie umożliwia dalsze kształcenie w szkołach wyższych, należy zwrócić uwagę, że istnieje bogate orzecznictwo, powstałe na kanwie skarg osób niedopuszczonych do egzaminu maturalnego, jak również tych, które złożyły go z wynikiem negatywnym. Judykаты, które rozstrzygają te skargi, wskazują na fakt, zgodnie z którym sama formuła szkoły nie warunkuje jeszcze realizacji przez system oświaty dostępu do szkół, których ukończenie otwiera drogę do studiów. Istotne jest oparte na obiektywnych kryteriach dopuszczenie

do egzaminu maturalnego, miarodajne jego przeprowadzenie, a także prawidłowa ocena jego wyników. Jedynie wówczas można mówić o faktycznym zapewnieniu osobom zainteresowanym dostępu do szkół, których ukończenie umożliwia dalsze kształcenie w szkołach wyższych. Bez obiektywizmu w procesie oceny abiturientów prawo to jawi się jako iluzoryczne (*J. Kokot*, w: *M. Pyter, A. Balicki, J. Kokot*, Ustawa o systemie oświaty. Ustawa o informacji oświatowej. Komentarz, Warszawa 2016, s. 10–11).

8. Możliwość uzupełniania przez osoby dorosłe wykształcenia ogólnego, zdobywania lub zmiany kwalifikacji zawodowych i specjalistycznych. Przepis art. 1 pkt 10 stanowi niejako odezwę na dynamiczną sytuację samego rynku pracy, jak też ogólnej sytuacji społeczno-gospodarczej. Oznacza on bowiem, że system oświaty nie stawia sztywnej cezur, jeśli chodzi o możliwość uzupełnienia wykształcenia ogólnego czy zdobycia zmiany kwalifikacji zawodowych i specjalistycznych. Można przyjąć, że komentowany pkt 10 jest potwierdzeniem słuszności koncepcji *Life Long Learning*, która zakłada, że kształcenie, szczególnie w wieku dojrzałym, jest kluczową kwestią dla pozostania aktywnym zawodowo.

9. Zmniejszanie różnic w warunkach kształcenia, wychowania i opieki. Wydaje się, że komentując art. 1 pkt 11 w odniesieniu do zapewnienia ze strony systemu oświaty zmniejszania różnic w warunkach kształcenia, wychowania i opieki między poszczególnymi regionami kraju, a zwłaszcza ośrodkami wielkomiejskimi i wiejskimi, możemy nawiązać do zasady zrównoważonego rozwoju, w myśl której – mówiąc najogólniej – zapewnić należy zaspokojenie potrzeb obecnych pokoleń, nie przekreślając możliwości zaspokojenia potrzeb pokoleń następnych. Zagadnienie to sprowadza się do twierdzenia, że także obecnie istnieje potrzeba realizacji zasady zmniejszenia przedmiotowych różnic.

10. Kształtowanie u uczniów postaw prospołecznych. System oświaty zapewnia kształtowanie u uczniów postaw prospołecznych, w tym poprzez możliwość udziału w działaniach z zakresu wolontariatu, sprzyjających aktywnemu uczestnictwu uczniów w życiu społecznym.

11. Upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży wiedzy i umiejętności niezbędnych do aktywnego uczestnictwa w kulturze i sztuce narodowej i światowej. W powiązaniu z komentowanym pkt 12

pozostaje pkt 13 zakładający upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży wiedzy i umiejętności niezbędnych do aktywnego uczestnictwa w kulturze i sztuce narodowej i światowej.

- 12 12. Utrzymywanie bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki w szkołach i placówkach** jest jednym z podstawowych standardów obowiązujących w systemie oświaty. Za działalność szkoły odpowiada jej organ prowadzący, którego zadaniem jest, w szczególności, zapewnienie warunków działania szkoły, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki, a także wykonywanie remontów obiektów szkolnych oraz zadań inwestycyjnych w tym zakresie (art. 10 ust. 1 pkt 1 i 3 PrOświat). Bezpośrednią odpowiedzialność za stan bezpieczeństwa i higieny pracy w szkole ponosi jej dyrektor, z mocy ustawy obowiązany wykonywać zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom i nauczycielom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę (art. 68 ust. 1 pkt 6 PrOświat). Zadania dyrektora szkoły w tym zakresie wynikają wprost z art. 207 KP oraz rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 31.12.2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz.U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69 ze zm.). Przestrzeganie obowiązujących przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników i uczniów podlega nadzorowi ze strony organu prowadzącego szkołę (art. 57 ust. 2 pkt 2 PrOświat). Zagadnienia obejmujące zapewnienie uczniom bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki są także przedmiotem nadzoru pedagogicznego (art. 55 ust. 2 pkt 6 PrOświat). Dodatkowo obowiązek organizowania pracy szkoły z poszanowaniem zasad higieny pracy umysłowej uczniów nakłada na dyrektora szkoły art. 110 ust. 4 PrOświat. Przepis ten zobowiązuje bowiem dyrektora szkoły do uwzględnienia zasad ochrony zdrowia i higieny pracy przy ustalaniu tygodniowego rozkładu zajęć określającego organizację zajęć edukacyjnych (por. Pismo z 23.3.2017 r. Ministerstwo Edukacji Narodowej, 10794/2017, Bezpieczeństwo i higiena pracy w szkole, www.sejm.gov.pl).

- 13 13. Upowszechnianie wiedzy o zasadach zrównoważonego rozwoju oraz kształtowanie postaw sprzyjających jego wdrażaniu – odesłanie.** Upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży wiedzy o zasadach zrównoważonego rozwoju oraz kształtowanie postaw sprzyjających jego wdrażaniu w skali lokalnej, krajowej i globalnej (zob. teza 11).

14. Opieka nad uczniami pozostającymi w trudnej sytuacji materialnej i życiowej. W art. 1 pkt 16 ustawodawca daje gwarancję ze strony systemu oświaty co do opieki nad uczniami pozostającymi w trudnej sytuacji materialnej i życiowej. **14**

15. Art. 1 pkt 17–19 PrOświat są nakierowane na działania szkoły polegające na dostosowywaniu kierunków i treści kształcenia do wymogów rynku pracy, jak również na kształtowaniu u uczniów postaw przedsiębiorczości i kreatywności sprzyjających aktywnemu uczestnictwu w życiu gospodarczym, w tym poprzez stosowanie w procesie kształcenia innowacyjnych rozwiązań programowych, organizacyjnych lub metodycznych oraz na przygotowywaniu uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia. **15**

16. Stwarzanie warunków do rozwoju zainteresowań i uzdolnień uczniów. Ustawodawca daje gwarancję stworzenia odpowiednich warunków do rozwoju zainteresowań i uzdolnień uczniów przez organizowanie zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych oraz kształtowanie aktywności społecznej i umiejętności spędzania wolnego czasu. **16**

17. Art. 1 pkt 21 PrOświat jest nakierowany na upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży wiedzy o bezpieczeństwie oraz kształtowanie właściwych postaw wobec zagrożeń, w tym związanych z korzystaniem z technologii informacyjno-komunikacyjnych, i sytuacji nadzwyczajnych – w rzeczywistości cyberprzestępczości oraz zagrożeń działaniami terrorystycznymi. Bez wątplenia przywołana dyrektywa jest w pełni zasadna. **17**

18. Kształtowanie u uczniów umiejętności sprawnego posługiwania się technologiami informacyjno-komunikacyjnymi. Kontynuacją powyżej komentowanego art. 1 pkt 21 PrOświat jest przepis, w którym ustawodawca kładzie nacisk na kształtowanie u uczniów umiejętności sprawnego posługiwania się technologiami informacyjno-komunikacyjnymi (art. 1 pkt 22 PrOświat). Jest to jednak przepis niedookreślony. Czy bowiem chodzi jedynie o opanowanie techniki posługiwania się nowymi technologiami, czy owa „sprawność” powinna być raczej nakierowana na przywiązywanie wagi do cyberbezpieczeństwa. **18**

19. Art. 1 pkt 23 stanowi o wspomaganiu nauczania języka polskiego i w języku polskim wśród Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą oraz dzieci pracowników migrujących. **19**

Art. 2. [Zakres stosowania ustawy]

System oświaty obejmuje:

- 1) przedszkola, w tym z oddziałami integracyjnymi lub specjalnymi, przedszkola integracyjne i specjalne oraz inne formy wychowania przedszkolnego;
- 2) szkoły:
 - a) podstawowe, w tym: specjalne, integracyjne, z oddziałami przedszkolnymi, integracyjnymi, specjalnymi, przysposabiającymi do pracy, dwujęzycznymi, sportowymi i mistrzostwa sportowego, sportowe i mistrzostwa sportowego,
 - b) ponadpodstawowe, w tym: specjalne, integracyjne, dwujęzyczne, z oddziałami integracyjnymi, specjalnymi, dwujęzycznymi, sportowymi i mistrzostwa sportowego, sportowe, mistrzostwa sportowego, rolnicze, leśne, morskie, żeglugi śródlądowej oraz rybołówstwa,
 - c) artystyczne;
- 3) placówki oświatowo-wychowawcze, w tym szkolne schroniska młodzieżowe, umożliwiające rozwijanie zainteresowań i uzdolnień oraz korzystanie z różnych form wypoczynku i organizacji czasu wolnego;
- 4) placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego oraz ośrodki doksztalcania i doskonalenia zawodowego, umożliwiające uzyskanie i uzupełnienie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych;
- 5) placówki artystyczne – ogniska artystyczne umożliwiające rozwijanie zainteresowań i uzdolnień artystycznych;
- 6) poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w tym poradnie specjalistyczne udzielające dzieciom, młodzieży, rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej, a także pomocy uczniom w wyborze kierunku kształcenia i zawodu;
- 7) młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze oraz specjalne ośrodki wychowawcze dla dzieci i młodzieży wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania, a także ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze umożliwiające dzieciom i młodzieży, o których mowa w art. 36 ust. 17, a także dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z których jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność intelektualna, realizację odpowiednio

obowiązku, o którym mowa w art. 31 ust. 4, obowiązku szkolnego i obowiązku nauki;

- 8) placówki zapewniające opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania;**
- 9) placówki doskonalenia nauczycieli;**
- 10) biblioteki pedagogiczne;**
- 11) kolegia pracowników służb społecznych.**

Spis treści

	Nb
1. Odniesienie	1
2. Przedszkola	2
3. Szkoły	3
4. Brak pojęcia „szkoła”	4
5. Inne jednostki	5

1. Odniesienie. Komentowany przepis odnosi się do elementów należących do systemu oświaty, jakimi są szkoły, przedszkola, placówki i inne szczegółowo wymienione podmioty. **1**

2. Przedszkola. Na pierwszym miejscu ustawodawca wymienia przedszkola, w tym z oddziałami integracyjnymi lub specjalnymi, przedszkola integracyjne i specjalne oraz inne formy wychowania przedszkolnego. Przedszkola, jak wynika z ustawy, świadczą usługi opieki nad dziećmi i wychowania dzieci zasadniczo w wieku od 3 do 6 lat. Przy czym od 1.9.2004 r. w tych jednostkach może być organizowane roczne obowiązkowe przygotowanie przedszkolne (tzw. „zerówka”). **2**

3. Szkoły. Kolejnym elementem składowym systemu oświaty są szkoły. Nie ulega wątpliwości, iż mimo usytuowania ich na drugim miejscu za przedszkolami, pełnią one zasadniczą rolę w strukturze podmiotów. Ich wewnętrzna struktura jest następująca: **3**

- 1) podstawowe, w tym: specjalne, integracyjne, z oddziałami przedszkolnymi, integracyjnymi, specjalnymi, przysposabiającymi do pracy, dwujęzycznymi, sportowymi i mistrzostwa sportowego, sportowe i mistrzostwa sportowego;
- 2) ponadpodstawowe, w tym: specjalne, integracyjne, dwujęzyczne, z oddziałami integracyjnymi, specjalnymi, dwujęzycznymi, sportowymi i mistrzostwa sportowego, sportowe, mistrzostwa sporto-

wego, rolnicze, leśne, morskie, żeglugi śródlądowej oraz rybołówstwa;

3) artystyczne.

4 4. Brak pojęcia „szkoła”. Należy podkreślić fakt, że żaden przepis ustawy nie precyzuje pojęcia „szkoła”, jak też „rodzaj szkoły”.

Jak słusznie konstatuje *M. Łyszczarz*, „zgodnie z art. 82 ust. 2 pkt 2 OświatU zgłoszenie do ewidencji szkół i placówek niepublicznych prowadzonej przez jednostki samorządu terytorialnego powinno zawierać m.in. określenie odpowiednio typu i rodzaju szkoły lub placówki oraz daty rozpoczęcia jej funkcjonowania. Zawarty w tym przepisie wymóg podania rodzaju szkoły (placówki) należy zatem uznać za przykład niekonsekwencji ustawodawcy, nie definiuje on bowiem tego pojęcia, a jednocześnie wymaga określenia rodzaju szkoły w zgłoszeniu do ewidencji szkół i placówek niepublicznych” (*A. Balicki, H. Cyrulska, E. Czechowicz, A. Jasiński, A. Kosiarsz, M. Łyszczarz, A. Pawlikowska, A. Piszko, K. Woźniczko, L. Zienteka, Reforma oświaty. Sieć szkół, rekrutacja, organizacja, ruch kadrowy 2017, Warszawa 2017*).

5 5. Inne jednostki. Poza przedszkolami i szkołami ustawodawca wprowadził do systemu oświaty następujące jednostki: placówki oświatowo-wychowawcze, placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego oraz ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego, umożliwiające uzyskanie i uzupełnienie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych, placówki artystyczne, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze oraz specjalne ośrodki wychowawcze dla dzieci i młodzieży wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania, a także ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze umożliwiające dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych, a także dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z których jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność intelektualna, realizację obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego w przedszkolu, oddziale przedszkolnym w szkole podstawowej lub w innej formie wychowania przedszkolnego lub obowiązku szkolnego i obowiązku nauki. Poza tym w skład systemu oświaty wchodzi również: placówki zapewniające opiekę i wychowanie uczniom w okresie

pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania, placówki doskonalenia nauczycieli, biblioteki pedagogiczne, kolegia pracowników służb społecznych.

Art. 3. [Współdziałanie z innymi podmiotami]

1. System oświaty wspierają organizacje pozarządowe, w tym organizacje harcerskie, a także osoby prawne prowadzące statutową działalność w zakresie oświaty i wychowania.

2. Organy administracji publicznej prowadzące szkoły i placówki współdziałają z podmiotami, o których mowa w ust. 1, w wykonywaniu zadań wymienionych w art. 1.

3. System oświaty mogą wspierać także jednostki organizacyjne Państwowej Straży Pożarnej oraz jednostki innych właściwych służb w działaniach służących podnoszeniu bezpieczeństwa dzieci i młodzieży, w tym w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

4. Organy administracji publicznej, w tym organy prowadzące szkoły i placówki, współdziałają z podmiotami, o których mowa w ust. 3, w zapewnieniu właściwych warunków realizacji zadań wymienionych w ust. 3, w szczególności w prowadzeniu zajęć edukacyjnych z zakresu podnoszenia bezpieczeństwa dzieci i młodzieży, w tym bezpieczeństwa przeciwpożarowego.

1. Współdziałanie szkół i placówek oświatowych. Komentowany artykuł odnosi się do współdziałania szkół i placówek oświatowych z organizacjami je wspierającymi. Należą do nich:

- 1) organizacje pozarządowe, w tym harcerskie, a także osoby prawne prowadzące działalność w zakresie oświaty i wychowania;
- 2) jednostki organizacyjne Państwowej Straży Pożarnej oraz jednostki innych właściwych służb w działaniach służących podnoszeniu bezpieczeństwa dzieci i młodzieży.

Wsparcie wyżej wskazanych podmiotów dotyczy realizacji zadań szkoły określonych w art. 1 komentowanej ustawy oraz prowadzenia zajęć edukacyjnych z zakresu bezpieczeństwa dzieci i młodzieży, w tym bezpieczeństwa przeciwpożarowego.

Art. 4. [Objaśnienie pojęć]

Ilekrót w dalszych przepisach jest mowa bez bliższego określenia o:

- 1) szkole – należy przez to rozumieć także przedszkole;
- 2) szkole specjalnej lub oddziale specjalnym – należy przez to rozumieć odpowiednio:
 - a) szkołę lub oddział dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, zorganizowane zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 127 ust. 19 pkt 2,
 - b) szkołę lub oddział zorganizowane w podmiocie leczniczym, o którym mowa w przepisach o działalności leczniczej, oraz w jednostce pomocy społecznej, w celu kształcenia dzieci i młodzieży przebywających w tym podmiocie lub jednostce, w których stosuje się odpowiednią organizację kształcenia oraz specjalne działania opiekuńczo-wychowawcze, zorganizowane zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 128 ust. 3;
- 3) oddziale integracyjnym – należy przez to rozumieć oddział szkolny, w którym uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego uczą się i wychowują razem z pozostałymi uczniami, zorganizowany zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 127 ust. 19 pkt 2;
- 4) oddziale dwujęzycznym – należy przez to rozumieć oddział szkolny, w którym nauczanie jest prowadzone w dwóch językach: polskim oraz obcym nowożytnym będącym drugim językiem nauczania, przy czym prowadzone w dwóch językach są co najmniej dwa zajęcia edukacyjne, z wyjątkiem zajęć obejmujących język polski, część historii dotyczącą historii Polski i część geografii dotyczącą geografii Polski, w tym co najmniej jedno zajęcia edukacyjne wybrane spośród zajęć obejmujących: biologię, chemię, fizykę, część geografii odnoszącą się do geografii ogólnej, część historii odnoszącą się do historii powszechnej lub matematykę;
- 5) szkole integracyjnej – należy przez to rozumieć szkołę, w której wszystkie oddziały są oddziałami integracyjnymi;
- 6) szkole dwujęzycznej – należy przez to rozumieć szkołę, w której wszystkie oddziały są oddziałami dwujęzycznymi;

- 7) szkole rolniczej – należy przez to rozumieć szkołę ponadpodstawową kształcącą wyłącznie w zawodach dla rolnictwa, dla których, zgodnie z klasyfikacją zawodów szkolnictwa zawodowego, o której mowa w art. 46 ust. 1, ministrem właściwym jest minister właściwy do spraw rolnictwa, minister właściwy do spraw rozwoju wsi lub minister właściwy do spraw rynków rolnych;
- 8) szkole leśnej – należy przez to rozumieć szkołę ponadpodstawową kształcącą wyłącznie w zawodach dla leśnictwa, dla których, zgodnie z klasyfikacją zawodów szkolnictwa zawodowego, o której mowa w art. 46 ust. 1, ministrem właściwym jest minister właściwy do spraw środowiska;
- 9) szkole morskiej – należy przez to rozumieć szkołę ponadpodstawową kształcącą wyłącznie w zawodach podstawowych dla żeglugi morskiej, dla których, zgodnie z klasyfikacją zawodów szkolnictwa zawodowego, o której mowa w art. 46 ust. 1, ministrem właściwym jest minister właściwy do spraw gospodarki morskiej;
- 10) szkole żeglugi śródlądowej – należy przez to rozumieć szkołę ponadpodstawową kształcącą wyłącznie w zawodach podstawowych dla żeglugi śródlądowej, dla których, zgodnie z klasyfikacją zawodów szkolnictwa zawodowego, o której mowa w art. 46 ust. 1, ministrem właściwym jest minister właściwy do spraw żeglugi śródlądowej;
- 11) szkole rybołówstwa – należy przez to rozumieć szkołę ponadpodstawową kształcącą wyłącznie w zawodach podstawowych dla rybołówstwa, dla których, zgodnie z klasyfikacją zawodów szkolnictwa zawodowego, o której mowa w art. 46 ust. 1, ministrem właściwym jest minister właściwy do spraw rybołówstwa;
- 12) oddziale międzynarodowym – należy przez to rozumieć oddział szkolny, w którym nauczanie jest prowadzone zgodnie z programem nauczania ustalonym przez zagraniczną instytucję edukacyjną;
- 13) oddziale przygotowawczym – należy przez to rozumieć oddział szkolny dla osób niebędących obywatelami polskimi oraz osób będących obywatelami polskimi, podlegających obowiązkowi szkolnemu lub obowiązkowi nauki, które pobierały naukę w szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych